

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY tarafından yazılı olarak yanıtlanması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

M. Bakan

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

İzmir'den Bergama'ya giden yolun sol tarafında, Aliğa İlçesi'nin 6 km güneyinde yer alan Kyme antik kenti, MÖ 2000'in sonlarında, Çandarlı Körfezi'nin güney kısmında derin bir koy içinde, Hellas'ın kuzeyinden gelen halklarca kurulmuştur. İki nehirle sınırlanmış iki tepe üzerine inşa edilmiş olan kent, denizdeki güçlü konumu, hinterlandındaki verimli ovanın varlığıyla özellikle şarapçılık, zeytin, üzüm, buğday ve zeytin ile seramik alanlarında çok önemli gelişmeler göstermiş, oldukça kısa bir süre içinde 'Aiolis kentlerinin en önemlisi ve en büyüğü' durumuna gelmiştir.

Kyme'de yapılan kazılarda; tapınak, portikli ev, antik tiyatro ve liman ortaya çıkarılmış, nekropol (geç antik dönem oda mezarları) ve Arkaik Dönem'e ait heykeller bulunmuştur.

Yaklaşık dört yıldır kazı çalışmaları duran Kyme, mevcut durumu itibariyle bulunduğu koy içerisinde sıkışmıştır. Antik kenti koruma çabaları ise, İzmir 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun son yıllarda aldığı kararlarla giderek imkansız hale gelmektedir. Öyle ki, antik kent ve limanın bitişiğindeki 1. derece arkeolojik sit alanı, 28.03.2019 tarihli 11049 sayılı kurul kararı ile 1. dereceden 3. dereceye düşürülmüştür.

Alınan kurul kararının; Nemrut Körfezi'nde faaliyet gösteren Nempot A.Ş.'nin limandaki kapasitesini artırabilmesi amacıyla hazırladığı proje kapsamında olduğu iddia edilmektedir. Söz konusu şirketin projesi için Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Süreci'nin başladığı, mevcut limanda ihtiyaç dahilinde bir genişletme çalışması ve buna ilişkin hazırlanan ÇED raporu olarak görünen projenin standart prosedürünün tamamlandığı ifade edilmektedir.

Proje kapsamında; "Mevcut iskelenin kara tarafından ilk 260 metre olan kısmı kuzey tarafa doğru 25 metreden 75 metreye, 50 metre dolgu yapılarak yaklaşık 14 bin 310 metrekareye genişletilecek, mevcut iskelenin kara tarafından ilk 281 metre olan kısımda güney tarafa doğru 281 metre yaklaşık 90 bin 550 metrekare dolgu yapılacaktır. Planlanan dolgu alanının güney ucuna 55 metre genişliğinde 342 metre uzunluğunda 18 bin 810 metrekarelik bir iskele yapılacak, ayrıca yapılması planlanan iskele ile dolgu alanının birleştiği noktada 30 metre x 40 metre ebatlarında bir Ro-Ro rampası yapılacaktır. Geri sahada mevcut iskelenin hemen arkasında +23 kotlarında, 15 bin metrekarelik alana sahip olan istif sahası kazıklı iksalarla + 3,5 kotlarına indirilecek, buradan çıkarılacak olan malzeme; yapılacak olan analizler neticesinde uygun olması durumunda, proje kapsamında yer alan dolgu alanında dolgu malzemesi olarak kullanılacaktır. Yapılması planlanan yeni iskelenin her iki tarafına toplam 78 bin 400 metrekare alanda kuzey tarafında 162 bin metreküp, güney tarafında 570 bin metreküp tarama yapılması planlanmaktadır."

16372

Bu projenin tamamlanmasıyla da Kyme antik kentinin arkeolojik tabakasının hızla yok olacağı, proje sona erdiğinde büyük tonajlı konteyner gemilerinin antik limanın bitişiğindeki Nempört İskelesi'ne yanaşacak olmasının ayrı bir tahribata neden olacağı ifade edilmektedir.

Arkeolog ve akademisyen Prof. Ersin Doğer, "Kyme'de artık bıçak kemiğe dayandı! Alınan kurul kararı Kyme'nin yok edilmesiyle eş değer bir karardır. Antik liman yaklaşık 2.5-3 m. suyun altında ve kentin büyük bir kısmı suyun içinde. Denizi doldurarak antik kentin deniz içindeki kalıntılarının üzerini kapatacaklar. Üstelik yaptıkları derin taramalar da ayrı bir tahribata neden olacak. Yani artık Kyme diye bir yer kalmayacak!" değerlendirmesini yapmaktadır.

Öte yandan 26. Dönemde Kyme antik kenti ile ilgili verdiğim dört yazılı soru önergesi ile 27. dönemde verdiğim 13/05/2019 tarihli 7/12111 esas numaralı yazılı soru önergem yanıtız bırakılmıştır. Bu bağlamda;

1 – Yaklaşık 40 yıldır koruma durumu 1. derece arkeolojik sit alanı olan bölgenin, 28.03.2019 tarihli 11049 sayılı kurul kararı ile 1. dereceden 3. dereceye düşürülmesinin sebebi nedir?

2 – Alınan kurul kararının; Nemrut Körfezi'nde faaliyet gösteren Nempört A.Ş.'nin limandaki kapasitesini artırabilmesi amacıyla hazırladığı proje kapsamında olduğu iddialarına dair açıklamanız nedir?

3 – Koruma durumu değişikliğinin söz konusu şirketin projesiyle bir ilgisi varsa, 1. derece arkeolojik sit alanı olan bölgenin 3. dereceye düşürülmesi kararı hangi hukuki temele dayandırılarak alınmıştır?

4 – Kyme antik kentinin kazılarının durdurulmasının ve devam etmemesinin sebebi nedir? Kazıların devam etmesi için hangi somut adımlar atılmakta hangi çalışmalar planlanmakta ve/veya yürütülmektedir?

5 – Hem İzmir'in tarihi ve kültürel değerlerini ortaya çıkarmak hem de insanlığın ortak kültürel mirası olan Kyme antik kentinin korunması ve İzmir turizmüne katkıda bulunması için hangi çalışmalar yürütülmektedir ve/veya yürütülecektir?